

Govta 50. I. 4.
Reg. No. 94/2a

Atiduok Tėvynei, ką privalai !

76

Govta. Ats. Cies. is N
56.08.11 REG. NO. 85

Dainavos Partizanas

Nr. 2.

USM REG. NO. 73
1951 08 13

Leidžia Dainavos Apygardos Štabas

1950 m. sausio mėn.

Mūsų santykiai su gyventojais

Mūsų sąjūdžio kovos sėkmingumas labai didelė dalimi pareina nuo tarpusavio partizanų ir gyventojų santykių, nuo partizanų sugebėjimo savo elgesiu bei veiksmais ir, bendrai, visa savo kova patraukti gyventojus taip, kad jie nuoširdžiai, laisva valia remtų partizanus ir padėtų jiems kiekviename žingsnyje.

Štai kodėl 'Dainavos Partizano' Nr.1 buvo pabrėžta, jog mes, partizanai, turime gerinti save, nes tik save gerindami ir tobulindami, tikrindami savo elgesį ir veiksmus, mes galėsime gyventojų tarpe nuolat kelti laisvės kovotojo partizano vardą. Juo labiau savo grašiu elgesiu bei veiksmiais mes sukūtinėsime partizano vardą, tuo su didesniu pasitikėjimu gyventojai į mūsų žiūrės, tuo gyventojai nuoširdžiau rems kiekvieną mūsų pastangą, kiekvieną mūsų pasiryšimą. Tik tokiu būdu mūsų kova gyventojų širdyse ras vis didesnę atgarsį.

Be gerų santykių su gyventojais, be jų paramos mes negalime išsilaikyti, o tuo labiau kovoti. Tą gyventojų paramą pareina nuo mūsų pačių. Aišku, jog ji dar pareina nuo gyventojų sąmoningumo, bet mes, kaip laisvės kovotojai, turime pirmiausia savo asmeniniu pavyzdžiu rodyti gyventojams tuos kelius, kurie mus ir juos vienyty į vieną nedalomą vienetą. Sakoma į vieną nedalomą vienetą dėl to, kad mes ir gyventojai turime vieną ir tą patį priešą; mes ir gyventojai vedame vienodą kovą: mes aktyviai, su ginklu rankose, kovojame, jie pasyviai okupanto smurtai priešinosi. Tačiau tik tada okupanto planai subyra, kai gyventojų pasipriešinimas suderintas su mūsų kova. Trumpai suglandus galima pasakyti, jog mūsų kovos pagerinimo esmė glūdi kiekviename partizane viduje, nes tik vidujinis nusiteikimas ir pasiryšimas apsprendžia jo gerą ar blogą elgesį bei veiksmus, o tuo pačiu ir blogus ar gerus santykius su gyventojais. Visi didžiausi laimėjimai ir pralaimėjimai, kuriuos pasaulis patyrė, prasidėdavo pirmiausia žmogaus viduje. Kai žmogus aturėdavo valios paimti save į tvirtas rankas ir pakeisti save, tai jis pakeisdavo ir aplinką.

Šiandien vargiai ar rastume tokį partizaną, kuris nesuprastų gerų santykių palaikymo su gyventojais svar-

asmenis. Savo galybę jie ypatingai stengiasi pabrėžti tada, kai būna koks nors pasilinksminimas ar talka, kur jie pradeda eiti lyg kokio policininko pareigas. Partizanai privalo tokių lengvabūdių bendradarbių vengti arba juos išpėti, jog jie elgtųsi taip, kaip visi, kad savo elgesiu neišsiskirtų iš visos aplinkos. Gyventojai pagal bendradarbius dažnai vertina ir pačius partizanus. Toks bendradarbis, kuris nemoka savęs tvarkyti, šemina, aišku, save, bet kartu šemina ir partizanus, kurie jį įvairių uždavinių atlikimui naudoja. Iš viso, pramuštgalvių, lengvabūdių, mėgstančių išgerti asmenų nepriimkime į savo bendradarbių tarpą. Geriau jų mažiau turėti, bet kad jie būtų dori, drąsūs, energingi ir susiprātę vyrai. Tokiu būdu ir mūsų pačių saugumas bus labiau užtikrintas, ir daugiau nuveiksime, ir gyventojai į mus žiūrės su didesniu pasitikėjimu.

Sunkūs bolševikinės vergijos metai dar nepamokė visų gyventojų, kad šiandien visai tautai reikia didžiausios vienybės. Vis dar pasitaiko, kad įvairūs kivičiai, nesutarimai ir t.t. būna panaudojami šemiausiam ir pikčiausiam tikslui - iskundinėjimui priešui. Neretai pasitaiko, kad gyventojai keršto ar pavydo vedami, vieni kitus skundžia ir partizanams. Buvo atsitikimų, kad partizanai giliau nepagalvoję ir neištyrę, kur slypi tikroji skundimų priežastis, pasielgė neteisingai. Gyventojų tarpe toks partizanų pasielgimas palieka blogą išpūdį, sukelia nepasitenkinimą. Tokiais atvejais partizanai turi būti ypatingai atsargūs. Visokius gyventojų skundus neimti už gryną pinigą, bet juos pirma gerai iširti ir tik tada daryti vienokias ar kitokias išvadas. Paprastai tas gyventojas, kuris daug žino apie kitų blogus darbus papasakoti, pats nėra iš gerųjų ir pavyzdinių. Visados stengtis pažinti ir patį skundėją. Į gyventojų asmeninius ginčus nesikiškime ir jų nespėskime, o juo labiau tada, kai abejojame jog mūsų sprendimas padarys galą gyventojų asmeniui ginčams, kivičiams ir t.t. Gyventojus skatinkime, kad jie savo nesutarimus tarpusavyje gražuoju išspręstų. Visuomet priminkime jiems, kad jų nesutarimais nepasinaudotų priešas.

Labai blogą išpūdį palieka gyventojams tie partizanai,

mai, kurie pradeda savo tarpe ginčytis arba save aukštinti, o kitus kovos draugus žeminti. Tai vienas iš baisiausių įpročių, kurie rodytė rodo tokių partizanų nesubrendimą. Ginčai ir pagyrūniškos kalbos duoda gyventojams progos pajusti, tarytum partizanai nesudarytų jokios karinės organizacijos, kurią vienija garbinga kova ir šventas tikslas. Ir iš tikrųjų, jeigu mes tarpusavio santykių ir net gyventojams matant nemokėsime tvarkyti, jeigu mes nesinome apie ką su gyventojais reiklia kalbėtis, tai ką jai bekalbėti apie didesnių uždavinių įvykdymą. Atsiranda partizanų, kurie gyventojams girdint atsikalbinėja savo vadams. Atsiranda ir tokių vadų, kurie gyventojų tarpe ypatin gerai stengiasi pabrėžti savo vyresniškumą. Vis tai reiškiniai, kurie gyventojų akyse partizano vardą žemina. Menkas tas partizanas, kuris savo vadų neklauso ir savo apkiautimą gyventojams atidengia, menkas ir tas vadas, kuris savo pareigas tik kaip iškaubą gyventojams rodo. Ir kada tokie reiškiniai dažnai kartojasi, ne vienas gyventojas nusivilia partizanus. Jis tada partizanuose mato nelaisvės kovotojus, ne tautos gynėjus, bet kupinus ydų bei blogų pavyzdžių paprastus žmogelius, kurių vienintelė partizaniška žymė - ginklas ir uniforma. Bet ginklų turi ir stribel, o uniforma jis taip pat užsisėksta, kada nori gyventojus išprovokuoti. Todėl visada, kaip tik susitinkame su gyventojais, sėmkinės palikti jiems išpūdi, jog esame laisvės kovotojai partizanai tikra ir gilia šio kodžio prasme.

Ypatinę dėmesį partizanai turi kreipti, vykdydami apsirūpinimą maistu, drabužiais ir t.t. Kai kurie atsakys, jog, girdi, čia nieko blogo nedaroma: paprasčiausia ko reikia, o gyventojas duoda. Bet to dar nepakanka. Gyventojai, matandami tik toki maistavimą, gink partizanai nepalieka jokio gilesnio išpūdžio. Jeigu sąlygos leidžia, visada reikia gyventojui pasiškinti, kodėl pas jį užėita ir kodėl vieno ar kito dalyko prašoma. Jeigu turima laikraštėlių, tai palikti jam, pasiškinti su juo. Yra gyventojų aukštesnių, nesąmoningų, su kuriais kad ir kaip gražiai ir maloniai besielgtum, vistiek jausis nukriausti ir bus nepatenkinti dėl paimto maisto ar drabužių. Tačiau paprastai gyventojai visada satiks daug lengvesne širdimi, daug mažirdėčiau

patenkinti vieną ar kitą mūsų prašymą bei reikalavimą, jeigu visa tai bus išreikšta malonesnia, mandagesnia forma. Tegul jis susidaro vaizdą, jog ta savo parama, kurią jis mums suteikia, jis prisideda prie mūsų kovos, o kartu visos tautos pasipriešinimo palengvinimo prieš bolševikų okupaciją. Niekados negalima tingėti ilgiau pakalbėti su gyventoju, o juo labiau, jeigu pastarasis pradeda skystis sunkiu 'ėsu'. Parodykime, jog mes su-prantame ir mokame atjausti jo sunkią padėtį. Ir iš viso, juo gražiau, juo tvarkingiau pas gyventojus el-giamasi, tuo geriau, aišku, ne tik jiems, bet ir mums patiems.

Mes žinome, jog praeityje buvo pavienių partizanų, kurie nemokėdamą elgtis su ~~partizanais~~ gyventojais, atšaldė juos nuo visų partizanų, nuo viso sąjūdžio. Iš čia tad ir kilo išsireiškimai, jog vieni partizanai ko-voja, dirba, stengiasi, o kiti tik partizano vardą ne-šioja. Štai kodėl mes savo pavyzdingu elgesiu turime atstatyti tai, kas paskirų partizanų blogu elgesiu ir veiksmais buvo sugriauta, nes tik pagal mūsų elgėsi gyventojai vertina ir visą sąjūdį. Tik todėl kartais pakanka, kad vienas nedrausmingas partizanas blogai pasielgtų ir jo darbai būtų priakirti visiems partiza-nams. Būtų labai skaudu, kas to šiandien nesuprastų. Tokius partizanus, kurie nenori savęs tvarkyti, turi kiti priversti susitvarkyti, nes mes negalime pakęsti, kad koks nors vienas savo grubiu elgesiu kitus žemin-tų.

Daug gyventojų okupanto terorą jaučia ypač aštriai, nes jie yra netekę savo turto, savo pastogės, savo ar-timųjų ir turi ieškoti prieglaudos kitur. Mes nesame pajėgus suteikti jiems paramą, kad jų vargą palengvin-tume, todėl bent šodniu juos sustiprinkime ir atgaivin-kime. Tai nesunku padaryti, o reikšmė didelė, nes žmo-gus dabartiniu metu daugiau kartais atjaučiančio ir su-raminančio šodnio reikalingas, negu medžiaginės para-mos.

Visados atminkite, jog gyventojų akys yra į mus nukreiptos. Jie numyse mato tuos, kurie gina visos tau-tos teises į laisvą gyvenimą. Jie sako, jog partiza-nai yra kovotojai ne tik už mūsų tautos laisvą, bet ir už teisybę. Sakoma, kad kam brangi tėvynė, tam brangus

ir partizanas. Dėl to gyventojų dauguma partizanus myli, juos globoja, saugoja ir už juos aukojasi. Ir šiandien mes savo galvas lenkiame ne tik prieš didvyriškai žuvusius savo kovos draugus, bet ir prieš visus tuos gyventojus, kurie už sąjūdžio reimą, už neišsižadėjimą savo tautos ir jos pasipriešinimo bolševikinei vergijai, kalėjimuose ar ištrėmimo mirė, ar dar okupanto smurtą ir paniekinimus tebekenčia.

Santykiudami su gyventojais visada žinokime vieną pagrindinį dalyką, būtent: juo daugiau mes turėsime nuoširdžių šalininkų gyventojų tarpe, tuo bus lengviau mums kovą vesti. Jeigu šiandien mes sugebame kovoti su okupantu, tai tik dėl to, kad šioje kovoje esame ne vieniši, kad mūsų kova yra remiama didžiulės gyventojų daugumos. Todėl visada ir visur elkimės taip, kad šią gyventojų daugumą išlaikytume su savimi, ir kad mūsų kovos remėjų ir šalininkų eilės nuolat augtų.

-----000000-----

Būklės — R a i s t a s

Iš Gelešinio Vilko tėvūnijos laisvės

kovotojų partizanų žygių

1947 m. vasarą tėvūnijos vadas Žaibas su keliais partizanais nuginklavo Fivašiūnų bažnytkaimyje apsisitėjusius 4 raudonarmiečius ir 1 leitenantą. Raudonarmiečiai buvo taikūs kareiviai ir ginklus atidavė grauvoju.

Šis žygis skatino Gylį ir Šmitą tokiam pačiam žygiui, nes Nedzingės bažnytkaimyje buvo apsisitoję taip pat 5 raudonarmiečiai su kapitonu priešakyje, atliekančiais kažkokius apylinkės matavimus, reikalingus žemėlapių sudarymui. Šiam žygiui įvykdyti buvo keletas kliūčių. Svarbiausia iš jų buvo ta, kad Šmitas nemokėjo nei žodžio rusiškai, o Gylis mokėjo vos keletą žodžių, bet tų žodžių atsargos jokia būdu nepakaktų, jog būtų galima iš raudonarmiečių pareikalauti, kad grauvoju atiduotų ginklus. Pasitaikė puiki proga.

Vienas ryšininkas, mokąs neblogai rusiškai kalbėti, pats pasisiūlė jiems į pagalbą. Bet čia vėl kliūtis: dviejų partizanų lyg ir per maža, kad galėtų 6 ginkluotus priversti atiduoti savo ginklus. Kadangi Šmito ir Gylis kovos draugai buvo išvykę, o delsti jie nenorėjo, tai su ryšininko pagalba ryžosi dviese šį žygį atlikti.

Sutemas jie įeina į bažnytkaimį ir pasuka namo link, kur buvo apsistoję raudonarmiečiai. Prie namo stovėjo rusas sargybinis. Pamatęs ateinant ginkluotus, jam nematyta uniforma apsisilkusius, asmenis, ruselias tyliai pro tvoras nėrė kažkur į mėnesienos pašviestus laukus. Gylis ir Šmitas be kovos'apsupa'namą, o ryšininkas prieina prie lango ir stipriai pabeldžia į jį. Lange netrukus pasirodo rusas.

- Kto zdieš? - paklausia jis.

- Lietuvos partizanai, - atsako jam rusiškai, ir po to priduria:

- Jūsų namas apsuptas. Mes reikalaujame, kad vienas iš jūsų išneštų visus ginklus į gonkas. Duodam kelias minutes pagyvoti. Jums neatiduodant ginklų, mes padegam namą ir atidarom ugnį. Jeigu grašuoju atiduodat ginklus, mes jums nieko nedarysim. Mes prieš rusų tautą ir jos kareivius nekovojam.

Namą kurį laiką viešpatavo mirtina tylą. Šmitas ir Gylis laukė. Po kelių minučių gonkose pasirodo rusų karininkas, nešdamas automatą, kuriuos padeda ant suololio.

Tada Gylis išeina iš savo užimtos pozicijos, įeina į gonkas, liepia rusui karininkui grįžti į kambary, o pats surenka ginklus ir perduoda juos Šmitui ir ryšininkui.

Taip, gal būt, žygis būtų ir pasibaigęs, bet Gylis užsigeldė pasirodyti ir patiems ruseliams. Juk 'nepatogu', nepratarus į juos nė žodžio, slapta pašalinti.

Gylis įeina į namo vidų. Čia, jo didžiausiam nustebimui, kapitonas, grąit surikėjęs kareivius, jam kažką atreportuoja. Deja, Gylis nieko nesuprato. Jis dar kurį laiką renka atmintyje žinomus rusiškų žodžius ir pagaliau išsirikiavusiai kareivijai drošia

tokią kalbą:

- Ruski soldat partizanai nestreliait. Ankavedist, kamunist - kaput. O jūs, vyrai, chorošo! Mums nada automat... Mes, - rodydamas į save pirštu, - partza - nai žaibas otriad...

Ruseliai, išgirdę minint žaibo slaptavardį, kažką pritariamai šnabždėjo. Mat, jie girdėjo apie tai, kas išiko jų draugus šivašiūnų bažnytkaimyje.

Gyls, susijaudinęs savo pavykusia kalba, dar kėlė bėję, bet, to, matyt, nei ruseliai nesuprato, nes tai buvo kita kuri kalba, bet tik ne lietuvių ir ne rusų.

Baigęs kalbėti, Gyls su visais dėsiveikina ir išeina į lauką. Čia reikia suvaidinti stambesnio dalinio atsitraukimą. Ir Gyls su Šmitu visą bažnyt - kaimį sudrebina savo komandomis ir ilgais švilpimais. Didesniam išpūdžiui palikti, jie paleidžia į orą po keletą šūvių.

- Na, dabar rusai tikrai galvos, kad čia mūsų mažiausia koks šuntas buvo, - nusprendžia Gyls su Šmitu, ir abu grįžta namo.

'Mamosė' jie randa grįžusius savo kovos draugus. Ilgai tą naktį slėptuvėje, blakimai blykčiojant žibalinėi lemputei, dalinimasis išpūdžiais. Kiekvieną kartą, kada nutūkėdavo kuriam laikui pokalbiai, paimtieji automataiėjo iš rankų į rankas. Kiekvienas vis šifurėjo į vamzdį, kulka kalibrą tikrino... O vamzdžiai iš tiesų buvo geri: graištvos blizgėte blizgėjo...

Gyls ir Šmitas dar ilgai savo draugų tarpe jautėsi kaip didvyriai, kol sekančios kautynės ir sekmingi šygiai iškėlė naujus pasižymėjusius kovos draugus.

-----00000000-----

Netikėjimas savo jėgomis yra daugelio nelaimių priežastis.

-----00000000-----

85

Šturmui, Špokui ir Vyturiui

Jūs sakalais kovon išskridet
Tėvynės vieškeliu grubiu,
Jes laisvė širdis jums gaivino
Tarp darganų, kovos sudrą.

Ateis ta laimė čia netrukus,
Kurios jūs laukėt taip karštai,
Kodėl, kodėl už ją suklupot
Jau gal ties vartais atvirais...

Šturmeli mielas, vis ilgėjais
Gimtųjų tėviškės laukų,
Ir aplankyti jos parėjęs,
Tu nemanei čia rast kapus.

Tą vakarą tyliai raudoje
Varėnė upė paslaptis,
Ji matę niekšus jus tykojant,
Krantuos ties pamiške melsva.

Ir štai žemėlė suvaitoje,
Nuo šūvių, riksmo kraugerių,
Paraudė velėna žalioji,
Nuo kraujo karšygių trijų.

Žiaurioj kovoj akis užmerkė
Ten šturmas, špokas, Vyturys.
Gailiai gailiai jų gluosniai verkė,
Berželis lauko vidury...

Nebesuklupo ten motulė
Šalia su aimana gailia,
Juos spardė, niekino spsupus
Kraujo ištroškusi gauja.

Mašlaitė liko tėviškėlė...
Be jės čia nyku ir klaiku;
Čia nykios naktys, nykios dienos,
Čia gaubia gedulas laukus.

86

Jei žinot kapą, seserėlės,
Papuoškit jį rudens žiedais,
Kur šturmas, špokas, Vyturėlis
Už laisvę miega amžinai.

1949.XI.1.

---oooo0oooo---

S - a s

Pasalos @rendavės miške

Buvo 1948 m. rudenio. Mes su didžiausiu rūpesčiu ruošėmės žiemai. Keliems vyrams išvykus, mes likusieji statėme naują slėptuvę. Kol ją įrengėme, labai pavargome: visi galvojom tik apie poilsį ir mintyse buvome nutarę jau niekur nevykti, ir porą dienų pailsėti. Netrukus atsidūrėme namuose ir, kai jau ruošėmės išeiti, gauname mažą raštelį. Skubiai perplėšiau ir su nekantrumu perskaičiau. Visos mintys apie miegą išgaravo. Mūsų vaidas žaibas kvietė mus kuo skubiausiai atvykti į vieną nurodytą vietą. Visų veiduose pradingo nuovargis, ir pradėjome skubiai ruošti žygiui, nes turėjo tuojau aušti, o iki sutartos susitikimui vietos buvo 6 km. Greit persiavėme kojas ir skubiai išžygiavome.

Laimingai pasiekėme susitikimo vietą, kurioje jau radome belaukiančius draugus, su kuriais tuoj pradėjome dalintis paskutinėmis naujienomis ir turėtais nuotykiškais. Žaibas mums pranešė, kad jis ruošiasi patikrinti Pačkevičiaus būrio stiprumą, surengdamas jam pasalas.

Minimas Pačkevičius buvo vienas iš aršiausių Onuškio miestelio / Trakų aps. / MVD-istų, načelninkų. Jis dažnai su savo MVD-istų gauja siausdavo po Onuškio vls. kaimus, gąsdindamas, mušdamas ir dažnai apiplėš-

damas gyventojus. Nepaprastai mėgo pasigirti. Girdi jo MVD-istų būrio jokios jėgos neišblaškysią ir jam kariauti su partizanais esąs vienas juokas. Partizanai, jį pamatę, bėk tai bėgą už 20 km., ir jų jis ne vieną sutvarkęs bei dar sutvarkysiąs. Bet jam ir jo būriui nutiko visiškai kitaip, negu kaip jis gyresė.

Žaibas mus visiems smulkiai išaiškino pasaulį planą. Pasirodo, kad buvo paruošta mina, o Pačekvičiai apgauti partizanais žemaitis su savo vyrais buvo išsigitas 'išsifruoti', kad Pačekvičius su savo MVD-istais lėktų jų gaudyti. Pakelyje kaip tik buvo nutarta jį palėkinti oru, jeigu jis jau taip ant žemės drąsus.

Visi vyrai tuo planu buvo patenkinti ir jo įgyvendinimui buvo visiškai tikri, nes tam vadovavo Žaibas, kuriu buvo visiškai tikri, nes tam vadovavo Žaibas, kuriu dar nei vieno kautynių nebuvo pralaimėjęs ir jau daug šimtų okupantų iš plačiosios tėvynės paliko sąvyrų rankų. Gal būt nebuvo okupuotoje Lietuvoje tokio rusų, kurie nežinotų Žaibo vardo ir jo su baimė nemintų. Visi buvom tikri, kad Pačekvičius su savo būriu daugiau jau į Onuškę negrįš ir šis išdavikas daugiau nebaugins beginklių ūkininkų.

Žemaitis savo uždavinį vykdė puikiai ir bematant 'išsifruoti'. Nuėję į Užuolių kaimą, pradėjo dienos metu vaikščioti pas ūkininkus, vaidindami visiškai 'girtus'. Jie, vos kojas vilkdami, bastėsi keliais bei po trobesius garsiai dainuodami, kad tik kuo daugiau juos kas nors pamatytų. Bet proga išsifruvimui atsirado dar geresnė. Vieškeliu Rūdiškės - Onuškis važiauvo pilnas sunkvežimis kaškokių civilių. Mūsų vyrai tuojuo ant vieškelio ir rėkdami pradėjo jį stabdyti. Dar sunkvežiminių nesustojus, iš jo išsivertė vienas stribas ir movė per laukus. Vyrai dėl visa ko paleido jį po kelias serijas ir tuoju apstojo sunkvežimį. O jame buvo pilna įvairių spekuliantų, komjaunuolių ir visokių kitokių tartino plauko asmenų. Žemaitis su vyrais tuoju pradėjo juos kratyti, neva ieškodami grobio ir save vaizduodami labai girtais: griuvinėjo, tarp savęs barėsi ir t. t. Iškratė sunkvežimį paleido, visus įgrasindami niekam nepasakoti apie įvykį. Sunkvežimis kaip vėjas nušvilpė į Onuškę ir, vos tik parvažiaius, net keli sukaitę nulėkė pas Pačekvičių ir pradė-

87

jo pasakoti apie įvykį. Girdi juos buvo persiėmęs žemt matig /dauguma jį smeniškai pašinoje/, kuris su kitais girti kaip šiaušiai buvo, kad vos tik pasina, kad jie barėsi ir mušėsi tarp savęs, kad dar ten jie kur nors netoli turėsią būti, nes girti būdami negalėsią toli nueiti ir t.t. Pavevičius, tai išgirdęs, labai mudiugo ir, nulėkęs pas EVD-istus, įsakė ruoštis žygiui, nes esą gautos nepaprastai geros žinios. Karšviai, tai išgirdę, su džiaugsmu pradėjo ruoštis. Prieš visiems išvažiuojant, kažkoks EVD leitenantas patarė Pavevičiui likti namie, nes esą jie ir vieni susitvarkysią. O šis, nepaprastai užpykęs, suriko visą gerklę:

- Ką šis, neišmanėli, kalbi?! Juk jūs be manęs niekur nelaimėsite! /Jam buvo pavykę muštuti keli partizanai, už ką jis buvo apdovanotas dviem medaliais ir už šį žygį tikėjose gauti trečią ./

Greit visi sulipo į sunkvežinį ir išvažiavo, prieš tai visiems pasigyrę, kad greit žemaitį atvešią gyvą.

Nes likusieji 12-ka pasiėmė miną ir nušygiavome į tą vietą, kur buvo numatyta laukti. Miną įkasti buvo nepaprastai sunku, nes tą dieną Rūdiškėse buvo turgus ir vieškeliu suolat pravažiuodavo škiniai - kai. Bet šiaip taip įkasėm ir užėmėm pozicijas. Žaibas su Lape liko vienoje duobėje, iš kurios turėjo susprogdinti miną; Šermukėnis su keturiais vyrais užėmė dešinį sparną, o Labutis su likusiais, kurių tarpe buvau ir aš, kaip kulkosvaidininkas, užėmė kairį sparną. Taip išsidėstę, pradėjome nekantraudami laukti momento, kada galėsim užkukuoti EVD-istams į nugaras.

Pagaliam toluomoje pasigirdo mašinos ūžesys, ir Šermukėnis davė švilpuką pasiruošti. Sunkvežiniais vidutiniu greičiu vis arčiau ir arčiau artėjo prie mūsų. Škaičiuodamas sekundes, nekantriai laukiam... Staiga nuaidėjo baisus sproginimas, ir sunkvežiniais paskendo dūmuose ir ugnyje. Žaibas nepaprastai šaltai laiku susprogdino miną, nors aš gulėjau nuo sproginimo vietos per 40 metrų, ant manęs pradėjo kristi smulkios mašinos medinės dalys, langų stiklai bei smėlis. Aplinkurį laiką buvo girdėtis tik krintančių daiktų bilsesys. Po sproginimo atidengėme ugnį ten, kur dar

kas nors judėjo. Po kiek laiko buvo duotas įsakymas artintis. Man su kulkosvaidžiu buvo liepta užsupti nuo vieškelio. Beeinant staiga iš netolimų eglaičių pasigirdo kelios automato serijos, iš aš pajutau kojoje skausmą. Sąjęs paskui mane taip pat buvo sužeistas. Negalėdamas vaikyti su kulkosvaidžiu, jį atidaviau partizanui Keršgūi, pats paėmęs jo automatą. Pasirodė, kad ir gerokai paskraidę oru, du MVD-istai kažkaip išliko gyvi ir, pasislėpę eglutėse, atidengė ugnį į mus. Po trumpo susišaudymo jie buvo nukauti. Kerštas priėjo prie vieno nukautojo ir švertė jį. Staiga nukautojo rankose pasirodė granata su ištraukta grinda. Šūktelėjęs 'granata', griuvo ant žemės. Granata sprogo nukautojo MVD-isto rankoje, nepadarydama mūsiškiamis jokios žalos.

18-ka MVD-istų liko nukauti, kurių tarpe 4-ri leitenantai. Tik vienam mongolui, sprogimo keliasdešimt metrų paneštam oru, stebėklingai pavyko pabėgti. Rado me dar sveikus 2 kulkosvaidžius, 9 automatų ir 5 pistoletus. Likusieji ginklai sprogimo buvo sugadinti.

Surinkę ginklus, pradėjome tškuktis. Žaibas mane perrišė, atvedė arklį ir parjočiau kaip oaras. Paimtieji ginklai ejo iš rankų į rankas, kiekvieno šinoviškai peršifirėti ir įvertinti. Užklausius žaibui apie savijsautą, atsakiau, kad žaizda nors ir skauda, bet mielai duočiau įšauti ir į kitą koją, jeigu tik vėl pavyktų nukauti tiek mongolų.

---000000000000---

Tėvynės rūpesčiai yra visų mūsų rūpesčiai, ir jos likimas yra taipgi ir mūsų likimas.

V. Saraja

Mogus tėvynėje tiek gyvas yra, kiek ji jama, jo širdyje, gyva yra.

---000000000000---

J u o k i m ė s i

Viename Lietuvos mieste komunistų partijos komitetas svarstė vieno asmens priėmimą į partijos eiles klausimą. Žmogelis atrodytu ir tinkamas užkristėjusia komunistu būti. Bet partijos komitete sėdi žmonės nekvali. Jie priima tik jam gerai paragavusias marksistinio bei leninistinio mokslo ir gerai žinančius visos Rusijos partijos sekretorių pavardes... Negi į partijos eiles priimsi visokius nemokėtas? Taigi, partijos komitetas, sušaukęs posėdį, nutarė patikrinti to žmogelio idėjinį bei politinį lygį. Vienas komitete narių ir klausia tą būsimąjį partietį:

- Pasakykite, draugas, kaip atrodo Lietuva, pastadius joje komunizmas?
- Lietuvoje gyvenimas bus labai puikus. Visko bus pilna... Viskas bus labai pigu...
- Gerai, gerai, bet pasakykite aiškiau: kaip dirbs žmonės, kaip gyvens?..
- Na...na, kaip prie Smetonos!..

--oOo--

Kaimo krikštynos. Jau visai linksmi gospodariai, tankiai apsedę valgiais apkrūtotą stalą, šnekučiuo-damiesi gurkėnoje už naujai pakrikštyto 'piliiečio' sveikatą ir ateitį. Šis iš lopšio, baltais vystyktais suvystytas, švalgėsi į jam dar nežinomą pasaulį.

Staiga trinktelėje durys ir kambaryje pasirodė geuruota stribo galva, o po kiek laiko kita, trečia... Triukšmas iš karto nutilo, ir visi nusigandę švalgėsi į atėjusius, kurie šūktelėjo:

- Ar banditų nebuvo?
- Iš karto buvo tyls, tik po kiek laiko vienas senis pradėjo aiškinti:
- Tai buvo čia toks... bet mes jį surišom, nuvežam į valsčių, išdarom dokumentus ir vėl parvežam...
- Kur jis? Kas toks? - šūktelėjo stribai.
- Ogi štai! - ranka parodė į lopšį, kur kažką pajutęs, pradėjo klykti neseniai gimęs 'piliietis'.

T u r i n y s

Mūsų santykiai su gyventojais.....	1
R a i s t a s 18 Gelešinio Vilko tėvūnijos laisvės kovotojų partizanų žygių.....	6
R - t eilėraščių.....	9
S - a s Pasalos Grendavės miške.....	10
Juokinės.....	14

92